

Андрощук І. П. Педагогічна практика в позашкільних навчальних закладах як засіб практичної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій // Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – 2016 – № 2 (24) : електронний ресурс. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/0B6QknaQCh-lHQjZua3h0VUtsblU/view>

**ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ЯК ЗАСІБ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ**

Андрощук І.П.

Україна, м. Хмельницький, Хмельницький національний університет

Організаційна перебудова системи середньої освіти, на думку багатьох дослідників, передбачає внесення відповідних коректив у підготовку майбутніх вчителів трудового навчання та технологій. Зокрема, актуальним є розширення напрямів діяльності вчителя трудового навчання і його готовності до позаурочної діяльності учнів. Враховуючи це, важливим засобом практичної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій є організація педагогічної практики в позашкільних навчальних закладах.

Це обумовлено тим, що сутність позашкільної освіти та виховання як складової системи освіти України визначають специфічні умови її функціонування, а саме: диференційованість, динамічність, гнучкість, мобільність, варіативність, доступність тощо.

Позашкільна діяльність виступає однією з головних ланок безперервної освіти в системі гармонійного навчання та виховання всебічно розвиненої особистості, найповнішого розкриття її здібностей, задатків і нахилів, створення відповідних умов для реалізації й підтримання талантів та

обдарувань у галузях мистецтва, техніки, науки тощо. При цьому саме позашкільна освіта надає можливості щодо вибору діяльності, до якої дитина проявляє зацікавленість, створює необхідні передумови для прояву її природних здібностей, залучення дітей до національних цінностей, навчання основ народної творчості та ремесел. Тому вчитель трудового навчання у своїй професійній діяльності має бути здатний забезпечити реалізацію передумов для всебічного розвитку особистості кожного учня.

Враховуючи те, що система позашкільної освіти базується на історично обумовлених традиціях виховання особистості, створених представниками різних національних спільнот України – суспільних та родинних цінностях, ідеях, поглядах, переконаннях, ідеалах – і реалізується позашкільними навчальними закладами, іншими навчальними закладами в позаурочний час: дитячими молодіжними організаціями, дитячими секторами і відділами Будинків та Палаців культури, Палаців дитячої та юнацької творчості, центрами наукової творчості, науково-творчої та навчально-дослідницької творчості, центрами туризму та краєзнавства, центрами естетичного виховання, станціями та клубами юних натуралістів, Малою академією наук і т.п., важливо майбутніх вчителів трудового навчання та технологій на етапі навчання у вищих навчальних закладах залучати до їх діяльності.

Саме під час педагогічної практики в позашкільних навчальних закладах студенти зможуть ознайомитися з певними її особливостями:

- добровільність;
- зв'язок з класноурочною роботою;
- врахування особистісних ініціативи й інтересів учнів та їх батьків;
- проектування таких педагогічних методик та технологій, що дозволяють якнайповніше допомогти учням зорієнтуватися і самореалізуватися у складній багатогранній соціокультурній ситуації;
- сприяння соціальної адаптації особистості в реальному житті.

На нашу думку, педагогічну практику в позашкільних навчальних закладах майбутніх вчителів трудового навчання й технологій з художньо-

технічної діяльності учнів доцільно організовувати на третьому курсі за видами декоративно-прикладного мистецтва, дизайну та технічної творчості після вивчення наступних навчальних дисциплін «Вступ до спеціальності», «Технологія обробки матеріалів з практикумом», «Педагогіка», «Психологія», «Технічна творчість», «Теорія і методика позашкільної освіти».

Визначена педагогічна практика може організовуватися без відриву від навчальних занять на базі міських або районних позашкільних навчальних закладів тощо в другій половині дня.

Отже, мета педагогічної практики у позашкільних навчальних закладах, як зазначає О.М. Коберник, полягає у формуванні професійної готовності майбутніх вчителів трудового навчання до організації та керівництва позаурочною роботою у позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; створення умов для творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку учнів, задоволення їх освітніх потреб; залучення до дослідницької, науково-експериментальної, технічно-конструкторської, художньої та інших видів творчості [1].

Мета практики конкретизується у реалізації наступних завдань:

- розширення та поглиблення знань студентів з різних видів декоративно-прикладного мистецтва, дизайну та технічної творчості;
- формування навиків студентів проведення гурткових занять, удосконалення практичних навичок виготовлення декоративних та технічних виробів, залучення студентів до участі в роботі з відродження національних традицій і художніх ремесел;
- поглиблення пізнавального інтересу до трудової діяльності, розвиток індивідуальних здібностей і нахилів дітей;
- ознайомлення студентів із структурою та організацією роботи позашкільного навчального закладу, діяльністю гуртка, порядком ведення нормативної документації, організацією виставок та проведення занять;
- задоволення потреб особистості учнів в їх професійному самовизначенні;

- створення системи пошуку, розвитку і підтримки юних талантів для формування творчої та наукової еліти у різних галузях суспільного життя.

У ході практики студенти виконують функції керівників гуртків та організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту позашкільного навчального закладу, беруть участь у методичній і виховній роботі.

Під час практики студенти знайомляться з організацією та плануванням роботи позашкільних установ, гуртків; приймають активну участь у роботі методичних об'єднань, нарад, зборів, інших органів самоврядування позашкільного навчального закладу та заходах, пов'язаних з організацією навчально-виховної роботи.

На практиці студенти залучаються до проведення гурткових занять. Зазначимо, що перший тиждень практики доцільно присвятити лише відвідуванню студентами гурткових занять, які проводять досвідчені керівники і вчителі та їх аналізу. На етапі проведення занять студентами, їх важливо навчати здійснювати самоаналіз своєї діяльності з метою забезпечення здатності виявляти та усувати можливі недоліки у своїй педагогічній діяльності.

Наголосимо на необхідності залучення майбутніх вчителів трудового навчання до ведення документації, пов'язаної з виконанням посадових обов'язків керівника гуртка (журнал відвідування, журнал з техніки безпеки, календарно-тематичний план гуртка, план-конспект до кожного заняття гуртка) та розробки відповідних додаткових методичних й дидактичних матеріалів.

Організація та проведення занять гуртка, відповідно до календарно-тематичного плану та індивідуального плану студента забезпечує формування методичних умінь і навичок у студентів-практикантів щодо:

- реалізації завдань різних напрямів позашкільної освіти диференційовано, відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей учнів;

- розвитку інтелектуальних і творчих здібностей учнів відповідно до їх задатків та запитів, а також збереження здоров'я;

– здійснення педагогічного контролю за дотриманням учнями морально-етичних норм поведінки, правил внутрішнього трудового розпорядку позашкільного навчального закладу.

Участь у поліпшенні матеріально-технічної бази, виставках, конференціях, екскурсіях, змаганнях, вікторинах, концертах, експедиціях тощо забезпечує формування організаційних, комунікативних умінь майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.

Даний вид діяльності передбачає вивчення учнівського колективу, в якому працюватиме студент-практикант: вікові та індивідуальні особливості учнів, їхні нахили та інтереси, риси характеру, взаємовідносини у колективі в ході навчально-виховного процесу шляхом вивчення документації, об'єктів праці, бесід з учнями, анкетування, спостереження.

Однак не слід забувати й про завдання дослідницького характеру. Педагогічна практика є базою для проведення педагогічних досліджень для написання наукових робіт студентами.

Таким чином, педагогічна практика у позашкільних навчальних закладах розглядається нами як засіб професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, який забезпечує реалізацію практичної складової підготовки. Потребує дослідження також технологія та педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.

Література

1. Коберник О.М. Педагогічна практика в позашкільних навчальних закладах та в процесі позаурочної діяльності з трудового навчання : навч. програма / О.М. Коберник, В.В. Бербец, О.Б. Мелентьев та ін. – Умань : УДПУ ім. П. Тичини, 2011. – 21 с.